

ॐ
संस्कृतभारती
पत्रालयद्वारा संस्कृतम्

शिक्षापरीक्षा

समयः - घण्टात्रयम्

दिनम् - पार्थिव सं॥ माघकृष्णषष्ठी

अङ्काः - १००

१९०२.२.००६

I. अ. एकस्य श्लोकस्य पदविभागम् अन्वयरचनां च कृत्वा तात्पर्यं कन्नडभाषया
आङ्ग्लभाषया वा लिखत । 5

१. तस्य सञ्जनयन् हर्षं कुरुवृद्धः पितामहः
सिंहनादं विनद्योच्चैः शङ्खं दध्मौ प्रतापवान् ॥
२. एवमुक्तो हृषीकेशो गुडाकेशेन भारत ।
सेनयोरुभयोर्मध्ये स्थापयित्वा रथोत्तमम् ॥
उवाच पार्थ पश्यैतान् समवेतान् कुरूनिति ।

आ. सुभाषितद्वयस्य अन्वयार्थं तात्पर्यं च कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया
वा लिखत । 8

१. करे श्लाघ्यस्त्यागः शिरसि गुरुपादप्रणयिता
मुखे सत्या वाणी विजयि भुजयोर्वीर्यमतुलम् ।
हृदि स्वच्छा वृत्तिः श्रुतमधिगतं च श्रवणयोः
विनाप्यैश्वर्येण प्रकृतिमहतां मण्डनमिदम् ॥
२. भोगे रोगभयं कुले च्युतिभयं धिते नृपालाद्भयम्
माने दैन्यभयं बले रिपुभयं रूपे जरायाः भयम् ।
शास्त्रे वादिभयं गुणे खलभयं काये कृतान्ताद्भयम्
सर्वं वस्तु भयान्वितं भुवि नृणां वैराग्यमेवाभयम् ॥
३. नागुणी गुणिनं वेत्ति गुणी गुणिषु मत्सरी
गुणी च गुणरागी च विरलः सरलो जनः ॥

इ. संस्कृतभाषया पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत । 5

१. नारदः कस्य सन्देशं गृहीत्वा आगतवान् ?
२. मन्त्रालोचनार्थं कौ आगतौ ?
३. शिशुपालदृष्ट्या कृष्णः कीदृशः ?

(पू.प.प.)

उदा - गच्छन्तं बालकम् ।

१. ----- मित्राय	२. ----- कार्यकर्तारम्
३. ----- अश्वेन	४. ----- कर्मकरेभ्यः
५. ----- अध्यापके	६. ----- व्याघ्रैः
७. ----- चोरेभ्यः	८. ----- क्रूरमृगान्
९. ----- छात्राणाम्	१०. ----- नायकेषु

इ. आवरणे लिखितस्य धातोः वर्तमानकृदन्तरूपेण रिक्तस्थानानि पूरयत । 4

१. शिशवः मातरं ----- रुदन्तः आसन् । (स्मृ)
२. सः ----- लेखकैः सह सम्भाषणं करोति । (लिख)
३. ----- शिलानां वेगः महान् । (पठ्)
४. उत्तरपत्रिकां ----- अध्यापिकया सह सम्भाषणं मा कुरु । (परि + शील)

IV. अ. सन्धिं विभज्य सन्धिनाम लिखत । (षड् एव) 6

१. हसन्नपि २. जगन्नियामकः ३. उच्छ्वासः ४. विष्णुश्चालयति
५. बृहद्दीका ६. अहङ्करोमि ७. सम्पादयति ८. षडाननः

आ. सन्धिं कृत्वा विसर्गस्य स्थाने कः आदेशः इति निर्दिशत । (षड् एव) 6

१. एषः + गोपालः २. देवाः + भावयन्तु ३. शुद्धिः + भवतु
४. तुष्टाः + तरुण्यः ५. इन्द्रियैः + चरन् ६. भीमः + अवदत्
७. बालः + नमति ८. गुरुः + पूज्यः

ई. अधः दत्तानि पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । 6

१. अपहरन्तम् २. कूजद्भिः ३. धावते ४. पठत्सु ५. वहन्त्याः
६. शोभमानानि

अ. अधः दत्तेषु एकं विषयमधिकृत्य दशभिः वाक्यैः लघुप्रबन्धं लिखत । 10

१. युधिष्ठिरं प्रति द्रौपद्याः हितवचनम् ।
२. "अग्रपूजायाः श्रीकृष्णः एव अर्हः" इति भीष्मस्य समर्थनम् ।
३. किरातार्जुनयोः युद्धम् ।

आ. एतौ न्यायौ कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा विवृणुत । 6

१. कूपखानकन्यायः २. देहलीदीपन्यायः

इ. आङ्ग्लभाषया कन्नडभाषया वा अनुवदत । 5

१. धर्मं जिज्ञासमानानां प्रमाणं परमं श्रुतिः ।
२. भवितव्यानां द्वाराणि भवन्ति सर्वत्र ।

४. इन्द्रः केन आराधनीयः ? ततः किं भवति ?

५. अर्जुनस्य तपसः प्रभावेण किम् अभवत् ?

६. शिवः किम् अस्त्रम् अर्जुनाय दत्तवान् ?

II. अ. प्रश्नत्रयस्य उत्तरं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लिखत ।

6

१. 'न नाममात्रेण करोत्यरोगम् ।' किं तत् ?

२. 'तस्याः पारगता विशुद्धमनसः नन्दन्ति योगीश्वराः ।' कस्याः पारगताः ? तां वर्णयत ।

३. 'एतत्त्रयं जगति पुण्यकृतो लभन्ते' - किं तत् त्रयम् ?

४. 'विपदा नाभिभूयते' - कः सः ?

आ. ससन्दर्भं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा विवृणुत । (चत्वारि एव) 12

१. तस्य दौर्जन्यम् असहनीयम् । जनाः दुःखिताः सन्ति ।

२. श्रीकृष्णः एव सर्वोत्तमः पूजार्हः ।

३. एतेषां कष्टं दृष्ट्वा तव दुःखं न भवति किम् ?

४. दुष्टाः तत्काले सुखमनुभवन्ति । अन्ते विनश्यन्ति ।

५. कटाक्षपातैः अर्जुनस्य वशीकरणं कर्तव्यम् ।

६. अहम् इन्द्रस्यानुग्रहं सम्पादयामि । अथवा जीवनं पर्वतेऽस्मिन् समापयामि ।

इ. प्रहेलिकाद्वयस्य उत्तरं विवरणसहितं कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा लिखत ।

6

१. राज्ञः सम्बोधनं किं स्यात् ? सुग्रीवस्य तु का प्रिया ?

अधनास्तु किमिच्छन्ति ? आर्तैः किं क्रियते वद ॥

२. अपूर्वोऽयं मया दृष्टः कान्तः कमललोचने ।

शोऽन्तरं यो विजानाति स विद्वान्नात्र संशयः ॥

३. राजन् । कमलपत्राक्ष । तत्ते भवतु चाक्षयम् ।

आसादयति यद्वपुं करेणुः करणैः विना ॥

III. अ. अधः दत्तानां कृदन्तरूपाणाम् इतरवचनरूपाणि लिखत ।

5

१. यापयन्

२. धावतोः

३. एधमानैः

४. पठत्

५. नृत्यन्तीभ्यः

३. तां योगमिति मन्यन्ते स्थिरमिन्द्रियधारणाम् ।
४. उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान् निबोधत ।
५. सतां हि सन्देहपदेषु वस्तुषु प्रमाणमन्तःकरणप्रवृत्तयः ।

ई. संस्कृतभाषया अनुवदत ।

5

१. ಅಡುತ್ತಿರುವ ಬಾಲಕಿಯರು ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಓಡುತ್ತಾರೆ.
Girls who are playing are running hither and thither.
२. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಇದ್ದು, ಗುರುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಅಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು.
Having stayed there for sometime, saluting the teacher I came there.
३. ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು - "ಹೇ ಅಚ್ಯುತ, ಎರಡು ಸೇನೆಗಳ ನಡುವೆ ನನ್ನ ರಥವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು."
Arjuna said, "Achyuta, stop my chariot in between the two armies."
४. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉದ್ಧವನ ಮಾತಿನಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಯಜ್ಞಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.
Having satisfied by Uddhava's words Sri Krishna decided to go and attend the yajna.
५. ಹಿರಿಯರ ಆಜ್ಞೆಯು ಸದಾ ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು.
Order of elders should always be followed.

* * *